

[Landbrugsministeren.]

som der ogsaa er gjort opmærksom paa, vedtaget med Venstres Stemmer, og derfor har Venstre Ansvaret lige saa vel som andre Partier, og Venstre kan ingenlunde sige, at de har været imod — hvis de har været imod, har de i alt Fald stemt imod deres Overbevisning. For at understøtte disse Udtalelser skal jeg anføre, hvad Venstres Ordfører, det daværende Medlem Hr. Brorsen, udtalte her i Rigsdagen overfor Ekspropriationsbestemmelsen, som jo ogsaa var til Behandling den Gang — det findes i Folketings-tidenden for 1918—19, Sp. 3742, med Formandens Tilladelse skal jeg citere nogle Linier:

„I § 4 findes en Bestemmelse om Ekspropriation, og her vil jeg straks sige, at det forekommer mig, at man maa være en Smule forsigtig. Jeg tror ikke, man behøver at have en særlig Paragraf herom, da der foreløbig og i lang Tid sikkert vil komme Jord nok frem, saa at man ikke behøver at ekspropriere. Jeg vil oplæse et lille Afsnit af en Betænkning, som Venstre har affattet, og som vil fremkomme i Aftenbladene. Den behandler netop Spørgsmaalet om Ekspropriation, og vi mener, som sagt, at der kommer Jord nok frem, uden at man behøver at gaa til Ekspropriation. Vi mener, at man kun kan gaa med til Ekspropriation af Jord til de omhandlede Landbrug“ — altsaa til mindre, selvstændige Landbrug — „hvis passende Arealer dertil ikke kan faas, og Almenvellet kræver, at saadan Jord skaffes til Veje“.

Ingenlunde den principielle afgørende Modstand mod Ekspropriation, som kom til Udtryk i det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals Udtalelser i Gaar.

Hvis vi fortsætter og læser videre i det daværende Medlem Hr. Brorsens Udtalelser, staar der:

„Med Hensyn til Erhvervelse af Bygge- og Havepladser i Byerne er enkelte indenfor Venstre maaske lidt betænkelige, men det meget store Flertal indenfor vort Parti mener, at man ikke kan gaa ud fra, at man i alle Tilfælde kan faa den tilstrækkelige Jord hertil uden at gaa til Ekspropriation. Jeg skal tillade mig at oplæse, hvad vi om denne Sag har skrevet i den Betænkning, der nu offentliggøres: „Erhvervelse af Byggegrund og Haveplads til Arbejderboliger i København, Købstæderne og Landkommuner med bymæssig Bebyggelse vil derimod neppe i alle Tilfælde kunne finde

Sted paa tilfredsstillende Maade, uden at der, efter Begæring af Kommunalraadene og efter nærmere fastsatte Regler, gives Adgang til Ekspropriation af dertil fornødne Arealer“.

Her vil man altsaa se Venstres Stilling i 1919: ingenlunde en principiel Afvisning af Ekspropriationsspørgsmaalet, nogen Betænkelighed overfor det med Hensyn til Oprettelse af Brug til Husmænd, fuldkommen Tilslutning med Hensyn til Ekspropriation til Have- og Byggepladser i Byerne. Man det var jo ikke det, som kom til Orde i det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdals Udtalelser i Gaar; det var en fuldkommen blank Afvisning af Ekspropriation i det hele taget.

Det daværende Medlem Hr. Brorsen, som talte paa Venstres Vegne, sagde, at man kunde kun gaa med til det, for saa vidt Almenvellet krævede det og for fuld Erstatning, og jeg er saa fuldkommen enig i, at noget saadant maa være til Stede, før man overhovedet gaar med til en Ekspropriationsbestemmelse. Jeg vil derfor spørge: Hvad kræver Almenvellet? Er det ikke af den allerstørste Interesse for Almenvellet, at der skaffes Befolkningen Beskæftigelse? Jeg vil spørge: Kan man overhovedet finde noget Punkt, hvor Almenvellet er mere interesseret i at træde ind end netop overfor Spørgsmaalet om at skaffe Beskæftigelse til Befolkningen?

Det forekommer mig, at det vigtigste Problem, der rejser sig for Rigsdagen, for Regeringen, er at skaffe Befolkningen Beskæftigelse, og hvis det viser sig vanskeligt at gøre det uden at gennemføre en Ekspropriationsbestemmelse, saa mener jeg, at det ikke alene er en Ret, men en Pligt for Samfundet og for Rigsdag og Regering at gennemføre en saadan. Og jeg tør nok sige, at saadan som Forholdene ligger i Øjeblikket maa enhver erkende, at der er god Anledning til at hævde, at Beskæftigelses-spørgsmaalet i alt Fald i nogen Grad løses ved at faa oprettet nogle flere Brug paa Landet og ved at faa tildelt de alt for smaa Husmandsbrug Tillægsjord, saadan at de kan ernære en Familie. Hvis der overhovedet er noget, der kan bidrage til at løse Beskæftigelses-spørgsmaalet, er det Oprettelsen af nye Brug og Fremskaffelsen af Tillægsjord.

Enhver, der vil undersøge Danmarks Erhvervsøkonomi nærmere, vil være fuldkommen klar over, at det for Øjeblikket stiller sig saaledes, at Landbruget er et af de Erhverv, der arbejder under de gunstigste Vilkaar, og at Landbruget paa den anden Side er et af de Erhverv, som fortrinsvis